

Stručna rasprava
“Ljudska prava u Crnoj Gori – od referenduma do otpočinjana pregovora sa EU”

Skupština Crne Gore, 04. mart 2013.

P R E P O R U K E

1. Potrebno je dodatno ojačati institucije i obezbijediti odgovarajuće budžete, kadrovske i administrativne kapacitete u institucijama koje imaju nadležnosti u oblasti ljudskih prava. Potrebno je unaprijediti saradnju među institucijama i sprovesti obuke zaposlenih u vezi sa ljudskim pravima, posebno u institucijama zatvorenog tipa. Takođe, potrebno je dodatno unaprijediti saradnju Vlade i njenih institucija sa nevladinim sektorom.
2. Po svim prijavljenim navodima o ozbiljnim kršenjima ljudskih prava, kao što su tortura i diskriminacija, neophodno je da nadležne institucije sprovode hitne, nezavisne i efikasne istrage koje će dovesti do srazmjernog sankcionisanja svih prekršilaca ljudskih prava.
3. Obezbijediti pravo na pravično suđenje i pristup sudu svim građanima, posebno dodatno promovisati Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći kada su u pitanju žrtve porodičnog nasilja, marginalizovane društvene grupe i djeca bez roditeljskog staranja.
4. Ojačati ulogu žena i njihovu zastupljenost i dodatno poraditi na ženskim ljudskim pravima.
5. Unaprijediti prava osoba sa invaliditetom i regulisati rad Fonda za profesionalnu rehabilitaciju da se ukupna sredstva slivena u taj Fond koriste za popravljane položaja OSI.
6. Dodatno poraditi na pravima djeteta i uskladiti unutrašnje propise sa međunarodnim standardima u oblasti ljudskih prava djeteta.
7. Usvojiti legislativu u oblasti alternativnih sankcija i realizovati obuke za službenike ZIKS-a u oblasti ljudskih prava u saradnji sa nevladinim i međunarodnim organizacijama.
8. Potrebno je kreirati razvoj vrijednosti i dugoročno planiranje kada su u pitanju ljudska prava. Sve relevantne institucije, uključujući i civilni sektor, treba sinhronizovano da rade na ljudskim pravima imajući u vidu krajnji cilj i uticaj koji žele da postignu kroz projekte i aktivnosti.